

НАРОДЕН ТЕАТЪР "ИВАН ВАЗОВ"
=====

Стенографски протокол

ХУДОЖЕСТВЕН СЪВЕТ

О Б С Ъ Ж Д А Н Е

н а

РЕПЕРТОАРА ЗА ГАСТРОЛИТЕ В МОСКВА

С о щ и я

29 март 1982
=====

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е :

	стр.
I. ОТКРИВАНЕ И ДНЕВЕН РЕД	
Дико Фучеджиев	3
II. ИЗКАЗВАНИЯ	
Славка Славова	6
проф. Филип Филипов	6
Ивanka Димитрова	7
Стефан Данаилов	8
Крикoр Азарян	9
Чавдар Добрев	10 11 13
Антония Каракостова	12
Стефан Данаилов	13
Таня Масалитинова	13
проф. Гочо Гочев	13
Асен Шопов	14
Рачко Ябанджиев	15
Чавдар Добрев	15
III. ЗАКЛЮЧЕНИЕ	
Дико Фучеджиев	16

НАРОДЕН ТЕАТЪР "ИВАН ВАЗОВ"

=====

Стенографски протокол

ХУДОЖЕСТВЕН СЪВЕТ

О Б С Ъ Ж Д А Н Е

н а

РЕПЕРТОАРА ЗА ГАСТРОЛИТЕ В МОСКВА

Състоял се на 29 март 1982 г

в Заседателната зала на театъра

Начало 17 ч и 10 мин.

- о -

О Т К Р И В А Н Е

П Р Е Д С . ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Другарки и другари,

Откривам заседанието на Художествения съвет при следния

Д Н Е В Е Н Р Е Д :

1. Уточняване на репертоара за гастрола в Москва от
22 май до 1 юни т. г.

Както вече ви информирахме там ходи наша делегация, която води предварителни преговори. На 12 април ще пристигне делегация от съветска страна, за да бъде подписан окончателния договор. Окончателният договор ще третира подробности, които са главно от технически характер. На миналото заседание на Художествения

съвет водихме разговор по репертоара, но понеже настъпиха някои промени искам да информирам Художествения съвет за тези промени и да поискам мнението и становището ви. Гастролът в Съветския съюз е отговорна работа и не бих желал да поема отговорността лично да решавам нещо, за което после мога да понеса упреци, че не съм потърсил колективното решение.

Ние решихме за следните представления:

- "Пожарът" - ще има едно представление в Двореца на конгресите, което е договорено;
- "Майор Барбара";
- "Януари";
- "Фантазиите на Фарятиев";
- "Борци" - на камерна сцена.

По-късно помислих и реших, че е целесъобразно да се направи една промяна, за която искам становището на Съвета: сметнах, че не е целесъобразно, когато отиваме в Съветския съюз, да водим една камерна тяхна пиеса - "Фантазиите на Фарятиев", която при това има стотина представления при нас, от една авторка, която е от Ленинградския театър, актриса, когато в момента имаме "Неочакван гост" на Арбузов - една постановка на един от най-водещите съветски драматурзи, което представление у нас получи добра оценка. Смятам, че е по-достойно като наше отношение, отивайки на гости в една страна, да играем едно представление на голяма сцена, отколкото на камерна. При това положение да остане "Борци" на камерна сцена, а вместо "Фантазиите на Фарятиев" да бъде "Неочакван гост", с което представленията за голяма сцена ще станат три - изключвам "Пожарът", който ще бъде в Двореца на конгресите.

Смятам, че това е разумно решение. Но един неприятен

момент е новият отказ на Иван Кондов, който играе в "Майор Барбара", което ми е трудно да си обясня. Говорих с Иван Кондов, разбрахме се с него за едно или две представления и би могъл като член на колектива на театъра да направи едно малко усилие, което не е свързано с никакви рискове. Достатъчно е неговото присъствие за характера и нивото на спектакъла. Но за съжаление чрез трето лице ми беше съобщено, че той отказва.

Не мога да предложа и се въздържам да предложа друго решение. Предлагам смяната на "Фантазиите на Фарятиев" с "Неочакван гост" и моля да чуя вашите становища и мнения, за да приключим този въпрос и когато дойдат съветските другари на 12 април да подпишем договора.

Получихме информация, че ще се играе на сцената на МХАТ.
ВЪПРОС:

Къде ще се играе "Борци"?

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

"Борци" ще се играе на камерна сцена, но ще уточни, когато дойде съветската делегация.

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА:

"Борци" ще мине на малка сцена, но без синхронен превод, тъй като в момента ще има представление на голяма сцена със синхронен превод. При тези преговори ще искаме едно допълнително следобедно представление със синхронен превод.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Имате думата за изказвания. Има думата др. Славка Славова.

ИЗКАЗВАНИЯ

СЛАВКА СЛАВОВА:

Не бях на това заседание на Художествения съвет, но разбрах, че "Зидари" отива. Струва ми се, че "Зидари" е представление, с което можем да отидем на гастроли. Но по какви съображения отпада това представление?

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Николина Лекова.

НИКОЛИНА ЛЕКОВА:

Разбрах Вашите съображения две съветски пиеси да не пътуват, но все пак за "Фантазиите за Фарятиев" най-официално се знаеше, че ще ходи и лично Ружа ~~Велчева~~ ми позвъни защо така се е получило за камерната сцена две пиеси да пътуват.

проф. ГОЧО ГОЧЕВ:

Да се даде малко информация от режисьорите.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Филипов.

проф. ФИЛИП ФИЛИПОВ:

Ние имахме уговорка с директора на театъра, че ако отидем с "Майор Барбара" ще бъде интересно с богатото представяне на Иван Кондов в тази постановка. Това е едно много високо художествено постижение на Кондов, той е предложен и за лауреатска награда за ролята на Андършафт, но поради това, че е имал веднъж лауреатска награда не може да се разглежда този въпрос. Правилникът не разрешава два пъти лауреатска награда.

Когато се е имало пред вид отиването на "Майор Барбара" не на последно място е било и това, че ще играе Кондов. При разговор с др. Фучеджиев имахме такава уговорка и за мен дойде неочаквано и много неприятно съобщението, че Кондов няма да играе.

Замяната на Андършафт беше направено с оглед да се запази тази пиеса. Аз въведох Васил Стойчев, той играе добре, в никакъв случай не искам да правя сравнение на двамата артисти, всеки по свой път изгражда образа, но постижението на Кондов е изумително голямо, интересно, богато, разнообразно. Повече нищо не мога да кажа по този въпрос, неприятно съм изненадан и не ми се пада на мен да говоря какво трябва да се направи при създадената ситуация, но фактът, че съм ходил при директора и съм искал да играе Кондов, от само себе си предполага нещата. Не ме поставяйте в неудобно положение.

ИВАНКА ДИМИТРОВА:

Мислите ли, че трябва да отиде пиесата, ако не отиде Кондов?

проф. ФИЛИПОВ:

Оставям този въпрос да го реши директорът. За мен е неприятно, че ние сме имали уговорка и след това ме поставят в положение ни напред, ни назад да вървиш. Пиесата се играе с успех и сега.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Иванка Димитрова.

ИВАНКА ДИМИТРОВА:

Бях в болницата и научих, че е получил криза Кондов. Сестрите се бяха разтичали и доколкото разбрах той е останал там. Получил е мозъчен спазъм. Чух лекарите там да казват, че не само не може да играе, но въобще не може нищо да работи – нито режисьорска работа. Въпросът е сериозен, а не само до негово желание или нежелание. В такъв случай не е ли по-добре да отиде "Под игото" вместо "Майор Барбара"? А за "Неочакван гост" мисля, че беше в списъка на отиващите.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Стефан Данаилов.

СТЕФАН ДАНАИЛОВ:

Колеги,

Първо искам да съобщя това, че пак ще докараме работа до не особено богатия репертоар на гастролни пиеси, които се играят в нашия театър. А ако Кондов е в такова състояние никой не може да го накара да играе, не бива да се настоява, а и ни най-малко той ще иска да бъде против театъра. Но ако ние трябва да отидем с "Под игото", което също играе, моето изказване може да прозвучи субективно като оценка, играл съм няколко пъти, а и мои колеги тук, но не зная дали сте играли бунтовни български пиеси на московска сцена. Едно представление на Азарян и Никола Русев "От земята и небето", което тук се играеше с успех, там претърпя пълен провал, поради това че всички варианти на българска съпротива – сегашна и предишна – те имат много по-сериозни и по-силни произведения. Затова ми се струва, че обсъждането на варианта дали "Под игото" или "Майор Барбара" е излишно. Защото един напън от три и половина часа, който няма да стигне до никъде, е страшен за самочувствието на един водещ театър, какъвто се водим.

Не зная какви са съображения, след като ние тръгваме на едно голямо турне, на което да покажем какво имаме, отсъства едно заглавие като "Зидари". Тук има теми, които са общочовешки и могат да стигнат до съзнанието на руснаците.

По отношение на "Майор Барбара" за мен двете неща са несравними: Иван Кондов и Васил Стойчев. Но все пак това е пиеса, която третира проблеми, които са необходими и важни в дадения момент. Струва ми се, че не трябва да отпада варианта зами-

наване на тази пиеса в Съветския съюз поради това, че липсват действително други заглавия, ако не Шоу, то подобен на Шоу. Помислете с какво отиваме – ние нямаме чужди автори – говоря за това, което предлага директорът.

Що се отнася до Арбузов, вие знаете, че той не е чист руснак и малко е търговец в изкуството и съм уверен, че ако има критични моменти по отношение на неговата драматургия той ще съумее да организира доброто посрещане на своя пиеса на московска сцена. А за нас е необходимо да се пишат хубави неща във вестниците.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Нашият драматург Банчо Банов каза, че е гледал тяхната постановка на "Неочакван гост" и че е много слаба, а нашата е много хубава.

СТЕФАН ДАНАИЛОВ:

Не познавам тяхната постановка, но и режисьорът ѝ е познат добре в Съветския съюз и затова между "Фантазиите на Фарятиев" и "Неочакван гост" апелирам да замине "Неочакван гост". А ще бъде чудесно, ако закараме всичко – и "Котка върху горещ ламаринен покрив" ако замине ще бъде интересно, но нека всеки си каже откровено мнението.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Крикор Азарян.

КРИКОР АЗАРЯН:

Колеги,

Предложението, което се оформи миналия път, най-много издържа на всякакви пожелания и искания и е най-добре преценено, при положение, че ние трябва да отидем с четири пиеси за голяма сцена. Що се отнася за проблемите по "Майор Барбара" мисля, че

проф. Филипков като режисьор на спектакъла трябва да има решаващо мнение. Но тъй като той пледира ние също да си кажем мнението аз мисля, че представлението ще загуби с отсъствието на Кондов, но така или иначе това представление има защита и от други изпълнители и затова мисля, че за общия афиш присъствието на Шоу ще бъде добре.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Чавдар Добрев.

ЧАВДАР ДОБРЕВ:

Другари,

Присъединявам се към общия дух на изказванията. Всъщност за нас главният проблем е кои актьори да отидат, в какъв състав отиваваме. Някои представления можем да играем по един път, а други по два пъти. Ако е възможно две представления да се играят по веднъж – "Майор Барбара" и "Зидари". Имам пред вид, че пиесата "Зидари" разкрива много интересни проблеми от психологията на българския народ. За гастрол е много важна визуалната култура на едно представление, а тук има силни визуални решения.

Мисля, че няма нищо лошо, ако пожелаем пред съветските другари някои представления да се играят не два пъти, а само веднъж, дори и "Януари" веднъж да се играе, или "Неочакван гост" да се играе веднъж и да се играе "Зидари", където смятам, че има сериозни постижения и са разкрити проблеми от нашата национална история – проблеми, които са важни, мисля, и за съвременния свят за жертвата в името на едно велико дело, проблеми, свързани с един малко по-декоративно-визуален принцип и то на едно сериозно равнище, което беше отбелязано и в печата, и в нашия Съвет. Спомням си изказванията, които станаха тук. Мисля, че е възможно да помислим за едно такова решение, което ще даде

една още по-цялостна представа за търсенията в Народния театър "Иван Вазов". Освен това не мисля, че това е слабост, ако ние въз основа на една национална драматургия – имам пред вид един класик на българската литература като Петко Тодоров, един такъв неповторим автор, всъщност вече класик, може би в нашата литература, като Йордан Радичков, също и едно много интересно има като Иван Радоев – да защитим лицето и престижа на българската театрална култура.

Смятам, че тук има интересни търсения, от различен ъгъл и това ще бъде интересно за един чуждестранен зрител. Ето това е моето мнение и тук не става дума за много актьори, които допълнително ще бъдат включени и ще утежнят бюджетно нашето пътуване. Тези актьори са участници и в другите постановки. Единственото е, че нашите постановки няма да имат две представления, което не мисля, че е голяма загуба.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Таня Масалитинова.

ТАНЯ МАСАЛИТИНОВА:

Присъединявам се към мнението на Чавдар Добрев и мисля, че "Зидари" ще допълни картината и не бива да се лишаваме от един такъв визуално интересен спектакъл, което ще направи впечатление на руснаците.

ЧАВДАР ДОБРЕВ:

Да не забравяме, че съветската театрална критика беше оценила много високо "Майстори" и "Зидари" е като продължение на тази линия и ще бъде от интерес за съветската театрална критика.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Антония Каракостова.

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА:

Позволявам си да изкажа мнение като разбирам, че, може би, не съм права, защото лично не съм гледала постижението на Васил Стойчев в "Майор Барбара" и ще прозвучи несправедливо това, че изказвам мнение без да познавам един резултат. Не искам да бъде неуважение към актьора, но всъщност душата на постановката на нашия театър е Андършафт – Кондов. На това постижение, според мен, се гради цялата режисьорска концепция, всички възлови и съкровени и вътре от живота на самата постановка неща зависят от постижението на този наистина блестящ наш артист.

Моето предложение е следното: независимо от тези данни, които др. Иванка Димитрова изнесе за състоянието на Кондов в болницата да имаме резервата за "Майор Барбара", но с Кондов за Москва. Струва ми се, че другото е едно компромисно решение, което за наша вътрешна консумация е добро, актьорът се справи, това е една търсена пиеса и театърът си върши своята политика. Но когато става дума за един експортен спектакъл и то не къде да е, а в една от най-големите театрални столици – Москва, пред най-естетически подготвените публики в света, ми се струва странно да си задаваме въпроса и ще бъде в ущърб на един много добър наш спектакъл да го покажем в един не най-бляскав вид. У Кондов има едно сатанинско присъствие в спектакъла, един много рафиниран цинизъм на военните симбиози, един морал, който различава, опира, предизвиква оценки в съзнанието на съвременника. Струва ми се, че сами себе си ще ограчим. Но нищо не искам да кажа за Васил Стойчев, защото не съм го гледала в тази роля. Но при това положение ако не можем да вземем Кондов в Москва действително има смисъл да се мисли за "Зидари".

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Стефан Данаилов.

СТЕФАН ДАНАИЛОВ:

В нашия театър има четирима режисьори и четиримата трябва да участвуват в афиша – мисля, че така трябва да бъде. Във варианта евентуално ако влезе и пиесата "Зидари" и някой се натъжи, че му е играна постановката един, а не два пъти, то няма ли възможност в тези седем дни пиесата на Енчо Халачев "Борци", в която има прелестни неща и като постановка, и като актьорско изпълнение, да се опита да се реализира на голяма сцена, така че ние да играем пет вечери пет различни неща.

Играем едно нещо в големия театър, откриваме с това, за което сме дошли, оттук нататък се играят пет неща в пет различни вечери, артистите са същите, а всичко е невероятно различно. Дори липсата на Кондов може да не забележат.

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА:

Без Кондов "Майор Барбара" не трябва да отива в Москва.
проф. ГОЧО ГОЧЕВ:

Дължа извинение на Енчо Халачев, това съвсем не е обида за неговата режисьорска работа. Има и по-други мотиви, критерии и съображения – може дори един голям режисьор да не го показваме.

ЧАВДАР ДОБРЕВ:

Един югославски критик каза, че много силно впечатление му е направило "Борци".

ТАНЯ МАСАЛИТИНОВА:

Това, което каза Стефан Данаилов е разумно – защо Енчо Халачев не се съгласява. Там сцената^{не} е огромна. Но новата сграда на МХАТ не я познавам.

ЧАВДАР ДОБРЕВ:

Ние искаме да преговаряме за "Борци" така: една вечер да бъде без синхрон. Пиесата е играна в "Маяковски" и е позната.

Това е едната възможност, а другата – да искаме на друго място, което също е възможно.

Искам да кажа следното: от директора се командирова лице, което по тези въпроси преди да дойде тяхната Концертна дирекция у нас за преговори ще договори тези неща. Ако нашият Художествен съвет иска на друго място да бъдат двете камерни представления със синхрон – това също е възможно..

ТАНЯ МАСАЛИТИНОВА:

Най-добре ще върви на "Таганка".

ЧАВДАР ДОБРЕВ:

Ще преговаряме за "Таганка" тогава.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Асен Шопов.

АСЕН ШОПОВ:

Колебаех се и бях категорично решен да не се обаждам, но ми се струва, че се въртим около някаква деликатност, около някакво неудобство. Първо, гледам на "Пожарът" не като на нещо, което се вписва в театралния гастрол и по-особената задача, която той изпълнява и която ме изпълва повече със затруднения, отколкото с възторг, че ще участвувам в този гастрол. Затова си и позволявам и мисля, че мисля, че само др. Филипов би могъл да не ме разбере или да ме разбере точно. Става дума за следното: усещането ми за известна деликатност, около която се въртим, искам да я дещефрирам от своя гледна точка: Шоу е категория като драматургия, специално като драматургия, респективно когато се получи резултат, който да отговори на това изискване. Такъв резултат в нашия спектакъл съществува – аз съм гледал с удоволствие това представление, и единственият пункт, който е кристализирал в завършен вид като понятие Шоу е Кондов. Моето дълбоко

убеждение, че в защита на режисьора без Кондов това представление не трябва да се показва, ще прозвучи анахронистично като показване, защото това, което ние имаме като съображение, че има и други защиты в представлението, ние не можем да обясним на никого. И там ще увисне въпроса: защо др. Филипков, не театъра, се е съгласил да се покаже постановката в такъв половинчат вид.

Моето мнение е, че това не бива да се прави, ако Кондов не може да играе.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Рачко Ябанджиев.

РАЧКО ЯБАНДЖИЕВ:

По отношение на Шоу подкрепям това, което каза Асен Шопов, тъй като съм гледал спектакъла. Трябва да ви кажа като актьор, че завидях на Кондов като го гледах да играе така блестящо в тази пиеса. Струва ми се, че това е поне 80 на сто от успеха на пиесата. Нека режисьорът и директорът решат въпроса по отношение на пиесата на Шоу, тъй като това е един голям, блестящ спектакъл. Не съм гледал другия изпълнител и не бих могъл да се произнеса за него, но подкрепям казаното от Асен Шопов.

ЧАВДАР ДОБРЕВ:

Извинявам се, че се намесвам в разговора, но тъй като Кондов отсъства, то питам: възможно ли е един актьор, за когото съм писал портрет, много го обичам и смятам, че е сериозен и може да подготви ролята и тъй като става дума за Москва искам да предложи Георги Черкелов.

проф. ФИЛИП ФИЛИПОВ:

Моля този въпрос да отпадне.

АСЕН ШОПОВ:

Това е обично. Представлението все още ще има своя сце-

ничен живот.

ТАНЯ МАСАЛИТИНОВА:

Възможно е "Борци" да се играе в зала пред петстотин зрители.

З А К Л Ю Ч Е Н И Е

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Другари,

При това положение се оформят:

- "Пожарът";
- "Майор Барбара";
- "Януари";
- "Неочакван гост".

Склонен съм също да помислим за "Зидари", ако някои постановки вместо два пъти, ще се играят веднъж. Но "Фантазиите на Фарятиева" отпада. Смятаме, че с "Неочакван гост" ще се представим по-добре пред съветската публика.

При идването на съветската делегация ние окончателно ще се уговорим и ще фиксираме тези неща в договора.

Групата ще бъде твърде голяма и ще трябва да се уточнят формалностите.

Искам да уведомя, че до две седмици Художественият съвет трябва да обсъди проект за двегодишен репертоар като процедура. С Репертоарното бюро и режисьорите ще направим един предварителен разговор, ще се изгради обществен актив от ръководствата на обществените организации: партийна, съзна, комсомолска, където също ще се обсъди този въпрос, тъй като се обвиняваме в недемократичност. След това Художественият съвет на базата на едно

предварително по-широко обсъждане ще може да оформи предложението за нашия репертоар пред Комитета за култура.

Апелирам всички членове на Художествения съвет на всички нива на обсъждане да вземат активно участие, като се ръководим от всички тези принципи, които са основни за нашата репертоарна политика. Не бива да забравяме и това обстоятелство, че ни се налага от време на време да ходим в чужбина и трябва да имаме какво да показваме там – един репертоар трябва да се изгражда на базата на много изисквания.

Закривам заседанието на Художествения съвет!

/Край 17 часа и 50 минути/

Стенографф:

Райчев

/Р. Райчев – т. 44 40 89/

Ч. М.